

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

Leven uit de dood

En het geschiedde als zij een man begroeven dat zij, ziet!, een bende zagen. Zo wierpen zij de man in het graf van Elisa en toen de man daarin kwam en het gebeente van Elisa aanroerde, werd hij levend en rees op zijn voeten.

2 Koningen 13:21

Elisa de profeet is gestorven. De plaats waar hij begraven is, zal naar alle waarschijnlijkheid Abel-Mehola zijn geweest aan de rand van het Jordaandal. Daar immers woonde vanouds de familie waartoe Elisa behoorde. Het was een roerige tijd. Meermalen vielen vijandige stammen het gebied van Israël binnen. Vooral de grensstreek, inclusief Abel-Mehola, had er veel van te lijden.

Het is enige tijd later dat in diezelfde omgeving opnieuw een stoet bedroefde mensen op weg is om een dode te begraven. Maar plotseling wordt in de verte rumoer gehoord. Een bende Moabitische rovers nadert. En het ziet er naar uit dat de ene stoet het pad van de andere zal kruisen. Met alle gevolgen van dien. Vrees en schrik! Hoe moet dat nu met deze begrafenis? Er dient snel gehandeld te worden. Wat te doen? Dan realiseert deze of gene zich dat de grafspelonk van Elisa heel vlakbij is. Ze hebben geen keus. Vlug wordt de steen van voor het graf weggenomen en ze leggen het overleden lichaam haastig in dit graf. Zonder dat dit wellicht de bedoeling was, raakt het in linnen gewikkelde lichaam het dode lichaam van Elisa. En dan het wonder: de overleden man wordt levend! Hij komt overeind en hij staat op zijn voeten... En zo gaat deze man de gevluchte begrafenisgangers achterna. Die dag blijft in Abel-Mehola een vers gedolven graf ongebruikt.

Een wonder, lang geleden gebeurd. Heeft het ons nog iets te zeggen? Ongetwijfeld. Want de Heilige Geest achtte het nodig om het te laten beschrijven. Diverse lessen zijn aan deze geschiedenis te ontleen. Zo bijvoorbeeld dat de Heere het werk en de dienst van Elisa nog eens wil benadrukken, zelfs

na diens dood. Israël moet weten dat er een profeet in haar midden is geweest. De Heere neemt het nog eens voor zijn dienstknecht op. En voor de prediking die Elisa ooit bracht. Een prediking die gericht was op de eer van de Heere. Welnu, de God van Elisa leeft nog. En Zijn Woord klinkt nog! Alle vlees is als gras, maar Zijn Woord bestaat tot in eeuwigheid.

Er zouden nog andere lijnen uit deze geschiedenis getrokken kunnen worden. Maar de belangrijkste boodschap die ons hier wordt meegegeven, is wel dat de Heere doden levend maakt. In de weg van het wonder.

In het beeld van deze overleden man moeten u en ik onszelf herkennen. Over deze man is misschien veel te zeggen geweest wie hij in zijn leven was. Maar daarvan geldt dat het verleden tijd is. Hij is gestorven. Hij is leven-loos. Er is van deze mens geen enkele verwachting meer. Welnu, dat geldt van u en van mij, zoals wij van nature zijn. Dood door de misdaden en de zonden. Dood, omdat we ons verwijderd hebben van de levende God. En de band met Hem hebben doorsneden.

Dood – dat is een vreselijke gedachte. Ik dood? Dood voor God? Moet ik dat erkennen? Moet ik mezelf herkennen in die man die daar op die baar ligt? Ik geef het toe: dat houden we zomaar niet voor waar. Die gedachte houden we het liefst zo ver mogelijk weg. Weet u – juist dat bewijst ons dood-zijn voor de Heere en Zijn dienst nog te meer.

Maar nu is er Evangelie voor dode zondaren. Deze geschiedenis over wat er gebeurde in Abel-Mehola vertelt het ons. En wijst de weg aan van het dood-zijn naar het levend-worden. Hoe dan? *Ze wierpen de man in het graf van Elisa. En toen de man het gebeente van Elisa aanroerde, toen (!) werd hij levend..* Wat is dus die weg? Geworpen te worden in het graf van Elisa en in aanraking gebracht te worden met Elisa. De naam 'Elisa' betekent: *"bij de Heere is hulp"*. Of korter nog: *"God helpt!"* Elisa

– God helpt! Bij Hem is hulp! Bij Hem zijn uitkomsten, zelfs tegen de dood! Elisa's naam is eigenlijk een regel uit Psalm 118: *"De Heere is mij tot hulp en sterkte. Hij is mijn lied, mijn psalmgezag. Hij is het die mijn heil bewerkte.."*

Als uw gebed is: *"Heere, buiten U is mijn bestaan als dat van een dode – dood door de zonden & de misdaden..."* – waar is dan uw hulp? Waar dan? In het graf van Elisa! Van de meerdere Elisa. Hoe? In het geworpen worden in Zijn graf. In de aanraking met de beenderen van deze grote Elisa. Deze Helper van 's hemelswege. Deze Held bij Wie hulp besteld is. De Heere Zelf getuigt van Hem: *"Ik heb bij ene Held voor Israël hulp beschoren. Hem uit het volk verhoogd. Hem had Ik uitverkoren"* (Ps. 89). Hij heeft hulp voor mensen die midden in de dood liggen. En die geen andere weg weten dan de toevlucht tot Hem. Heeft Hij het niet getuigd, dwars tegen de werkelijkheid van de dood in: *"Ik ben de Opstanding en het leven. Die in Mij gelooft, zal leven – al ware hij gestorven. En een iegelijk die leeft en in Mij gelooft, zal niet sterven in der eeuwigheid* (Joh. 11).

Vraag het eens aan de bloedvloeiende vrouw. Zij heeft het geheim verstaan: *"Indien Ik Zijn kleed slechts aanraak, zo zal ik gezond worden!"* Ze leed immers aan een dodelijke kwaal. Ze durfde de Heere Jezus weliswaar niet onder ogen komen. En zo ontdekte ze het wonder. Het wonder van het leven van Hem dat zich in haar openbaarde en dat haar dood verdreef. Wat is dat nodig – voor u en voor mij: zoals deze dode man in Israël in aanraking kwam met de gestorven Elisa en zoals de bloedvloeiende vrouw de zoom van Jezus' kleed aanraakte, zo moeten dode zondaren in aanraking komen met de gestorven Christus. Hij die ook opgestaan is uit de doden!

U zegt: hoe zal dat kunnen? Hoe kan ik mezelf daar brengen? Zie eens naar deze man. Heeft hij zichzelf daar gebracht? Was het zijn eigen activiteit? Nee, .. zo wierpen (!) zij de man in

het graf. Hij werd daarin gebracht. Hij was er zelf volkomen passief in. Hij had er geen aandeel aan. Het werd hem gedaan. Wiens taak is het om dode zondaren bij Christus te brengen? Het is het werk van de Heilige Geest. Daarom, laat het uw gebed zijn dat de Geest van de opgestane Christus u oproept. En dat Hij u werpt in het graf van de Heere Christus. Want dan zult u leven! Smeek dat de Heilige Geest u in aanraking brengt met de gestorven Christus die nochtans leeft. Waar is het Leven dat een verloren zondaar nodig heeft? Alleen in de gemeenschap met de Levende! Dat is het ware Leven. Want Hij heeft getuigt tot Zijn dienstknecht Johannes op Patmos: *"Vrees niet; Ik ben de Eerste en de Laatste; en Die leef! En Ik ben dood geweest; en zie, Ik ben levend in alle eeuwigheid* (Openbaring 1). En Ik maak levend allen die door de band van het levende geloof aan Mij verbonden zijn. Toegebracht tot Mij, ja geworpen op Mij – door Mijn eigen Heilige en levend-makende Geest!"

Ds. J.M.J. Kieviet

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie opgenomen van ds. J.M.J. Kieviet over 2 Koningen 13:21 "Leven uit de dood" en een column van zijn hand naar aanleiding van het verschijnen van Handboek Christelijke Nederland. Ds. M.C. Tanis schrijft over 2 Tim. 3:3-5 onder het opschrift "Een tijdsbeeld" en hij schrijft een kort stukje onder de titel "Perron zoveel!". Ds. P. Roos levert een bijdrage onder de titel "Erfgoed". Het jaar 2008 is immers gewijd aan het religieus erfgoed. Ds. P. den Butter vervolgt zijn serie over de woorden van Agur.

Ambtelijke praktijk

Een tijdsbeeld 2 Tim. 3:3-5

Stilstaan bij

Laten we niet vluchtig lezen wat Paulus aan Timotheüs schrijft. We behoren het beeld te toetsen aan onze tijd. Wanneer we dit doen, dan moeten we zeggen: zo is het vandaag. Verder mogen we ons er niet bij neerleggen of zeggen: we kunnen er niets tegen doen. Het schip is niet meer te keren. Bijzonder hebben ouders en ambtsdragers, hun plicht te verstaan. De Heere heeft in deze tijd geplaatst. Hij is ook in onze tijd. Alles bespreken met de Heere en met elkaar is een geboden zaak. De Heere geeft wijsheid: hoe te leven, hoe te handelen. De Heere wil ook mobiliteit geven. Wat nu Paulus schrijft is zeer aangrijpend. Werkelijkheden die niet slechts buiten de kerk worden gevonden maar ook daar binnen. Heeft hij in vers 2 enkele dingen opgesomd, in de verzen 3-5 gaat hij verder. De mensen zullen *liefdeloos* zijn. De algemene genade waarin de naastenliefde besloten ligt, de houding van de barmhartige Samaritaan, deze gezindheid nu wordt weggebannen. Het denken aan jezelf voert de boventoon. Laat de naaste maar gaan. Het gedragsspatroon is sterk gewijzigd. Wat heeft men over voor een ander. Wat doet men voor een ander. Abortus en euthanasie zijn welkome hulpmiddelen geworden. Wordt er nog onder geleden dat beide gelegaliseerd zijn?

Paulus heeft het verder over de *onverzoenlijkheid*. Dit is een zonde die al zeer oud is. in de samenleving van eeuw tot eeuw. Echter in de laatste periode van de wereld zal het toenemen en zo meer blijken onder mensen. Het niet kunnen en willen vergeven blijft het leven beheersen. De standvastigheid van: ik vergeef het hem of haar nooit! Of iedere keer oude koeien uit de sloot halen.

Ds. K. Hoefnagel beantwoordt in zijn vragenrubriek enkele vragen. Van mijn hand een artikel over Simon Simonides en een verslag van de ontmoetingsdag die zaterdag 29 maart 2008 in Werken-dam gehouden werd.

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 24 april verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 17 april.

AvH

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Viaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C,

2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting

Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 10,- per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 8 dollar per jaar.

Advertenties € 0.39 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166-4646

Bijzonder moeten predikanten daarop attent zijn. Er kan veel gehoord worden tijdens kennismakingsbezoeken. Soms over personen die al lang begraven zijn en van wie de predikant nimmer gehoord heeft. Verder is het een hele zaak de minste te zijn en door de knieën te gaan. Maar men krijgt vrede!

Achterklappers zullen er zijn. En niet een paar. Lasteraars. Mensen die het beeld van de duivel vertonen. Duidelijk blijkt uit hun houding en woorden dat ze onder de volstrekte macht van de duivel staan. Ze zijn slaven van hem. Hij is hun heer en meester. Geen zelftucht is aanwezig. Als een willoos dier gaan ze voort.

Onmatig en wreed. Twee karaktertrekken die achterklappers, lasteraars niet vreemd zijn. Ze weten niet van zelfdiscipline. Van enige verantwoordelijkheid. Ze geven zich over aan. Verslaving houdt niet op bij de drugs of alcohol. Laten we dit niet menen. Het geen maat houden, het zich verslingeren aan, kan zo gezien worden. Voor gesprek is men niet vatbaar. Vandaar dat er wreedheid is. De betekenis is een ongeremd leven. Paulus gebruikt een woord dat het tegengestelde is van het in cultuur gebracht zijn. Een wild dier wordt tam gemaakt en een plant wordt veredeld. De zegen van de algemene genade is er onder de mensheid, want van nature is iedereen geneigd God en zijn naaste te haten. Door het wegstoten van Gods wet, de verwerping van alle normen en waarden, wordt men een roofdier gelijk. Men leeft in het wild. Hoe wordt dit gezien en gehoord in onze tijd. Men zegt en men doet wat men zelf wil. Bereikt men zijn doel niet, dan treft of doodt men de ander. Zelfs eigen familielid. De los geslagenheid is groot. Wordt door ons de aard en de zegen van 's Heeren wet in het gesprek benadrukt? De tien geboden van de Heere spreken van veel

en wijzen op veel. Welk een liefde ten opzichte van ons straalt er in uit. Besef-
fen we dit? De Heere waarschuwt. Hij
wil ons bewaren voor en doen leven
naar Zijn wil. De houding van: ik ben,
wij zijn beter dan de ander, moet verre
van ons zijn. We dienen te vrezen voor.
De Heere zegt: die staat zie toe dat hij
niet valle.

In onze omgeving leven personen die
laten zien of horen wat Paulus verder
schrijft. Hij heeft het over *verraders*.
Anderen laat men vallen om zelf maar
buiten schot te blijven. Of om zichzelf
te kunnen handhaven. Nu weten we dat
men iemand verraadde die men haat en
dat blijkt in bepaalde omstandigheden.
Duidelijk zien we dit bij Judas. Voor der-
tig zilverlingen heeft hij de Heere Jezus
verraden. De daad van menige N.S.B. er
in de oorlog mogen we niet vergeten.
Hoe wilde men door een handeling, hoe
ontzettend die ook was, in het gevele ko-
men van de Gestapo.

Roekeloosheid zal onder de mensen ge-
vonden worden. Onbezonnen zal men
handelen. Men laat zich door emotie of
hartstocht leiden. Die beide geven de
toon aan en zo komen er beslissingen.
De gevolgen daarvan blijven niet uit.
Een symptoom van onze tijd!

Opgeblazenheid wordt gehoord. Laten
we niet slechts denken en stil staan bij
het zien, maar ook acht geven op het
horen. Men zal zichzelf verschrikkelijk
belangrijk vinden. Veel wordt het per-
soonlijk voornaamwoord ik gebruikt. In
woord en geschrift. Men is vol van zich-
zelf. Men wil daardoor een ander over-
treffen of een ander moet weten welk
een belangrijk persoon men is. Onder
ambtsdragers kan dit ook voorkomen.
Is men ergens niet bij betrokken dan
zwijgt men. Heeft men een bepaalde
plaats of doet men iets dan moet de
ander het weten. Door deze houding
is men bevriend met de farizeeër uit de
gelijkenis al geeft men aan dat men zich
één weet met de tollenaar. Wat kan een
mens onoprecht zijn. Het leven Gods
doet vragen: laat de oprechtheid en de
vroomheid mij behoeden.

Wat blijkt

In alles wordt gezien, zegt Paulus, dat
men *meer liefhebbers van de wellus-
ten is dan liefhebbers van God* (vs. 4b).
Eigen genoegens staan boven de liefde
tot de Heere, Zijn Woord, Zijn wet en
boven de naaste. De zelfzucht en het
genot staan voorop. Daarvoor leeft
men. De Heere Jezus heeft al gewezen
op deze tijdgeest als Hij zegt dat in het
laatste van de dagen de tijd van Noach
zich herhaalt. Hoe erg! Levensgroot in
de kerk. Het is om van te huiveren!
Heel scherp geeft ook Paulus aan: *heb-
bende een gedaante van godzaligheid,*

maar die de kracht derzelfde verloochend hebben (vs. 5).

Hoe in de kerk

In de kerk, in de gemeente kan zo blij-
ken de schijn, de vorm van vroomheid.
Woorden zijn mooi, zuiver, maar ver-
tolken niet het hart. Gelaat en gepraat
moeten het doen. Het kan zelfs zijn, dat
men het zich niet eens bewust is hoe
men leeft en waarmee men tevreden is.
Het lid zijn van de kerk is niet meer dan
uiterlijk vertoon. Prediking en lied moe-
ten naar eigen smaak zijn. Dit kan op
verschillende manier ingevuld worden.
Deze houding, deze verschijning zal in
de gemeente zijn. Daarom moet steeds
de verkondiging naar het Woord van de
Heere zijn. Dit is Goddelijke eis. Predik
het Woord: houd aan tijdelijk en ontij-
delijk, wederleg, bestraf, vermaan in alle
lankmoedigheid en leer (2 Tim. 4:2).
Wanneer dit geschiedt in oprechtheid,
gedreven door de Heilige Geest, zal het

Bijbelstudie

Woorden van Agur - 14

Spr. 30:18-20: Zevende gebod

In de woorden van Agur die we in Spreu-
ken 30 overgeleverd hebben gekregen
heeft hij het onder meer over vier dingen
waarvan hij zegt dat die hem te wonder-
lijk zijn en die hij niet weet. Hij kan ze
niet narekenen en dus ook niet nader
verklaren. Wat wil hij ermee zeggen?
Wat is hiervan de juiste verklaring? Een
vorige keer eindigde ik met de suggestie
dat de verklaring wel eens zou kunnen
liggen in wat de vier genoemde dingen
gemeenschappelijk hebben. Wat is dat?

Spoorloos

Dat gemeenschappelijke is gelegen in
het feit dat de genoemde dingen geen
spoor achterlaten. Als ze gebeurd zijn
kan niemand het navertellen. Ga maar
na.

De weg van een arend tekent zich ner-
gens door af. Soms zien we tegen de
achtergrond van een blauwe lucht de
condensstrepen die daar achter gelaten
zijn door een vliegtuig. Maar we zullen
aan die hemel - al is hij nog zo blauw -
nooit een spoor zien waaruit we kunnen
afleiden, dat daar een arend gevlogen
heeft. Spoorloos is die grote vogel uit
het gezicht verdwenen. Even was hij
er en daarna was er niets meer van te
zien.

Zo is het ook met de weg van de slang
op een rots. Als die slang over het zand
voortschuift blijft er wel een spoor ach-

dienen tot welzijn van de gemeente.
Herkend wordt in de gemeente het Bij-
bels geestelijk leven.

M.C. Tanis

PERRON ZOVEEL!

Het woord perron is 'in'. De betekenis
van het woord is bekend. Het wordt
gehoord: op perron zoveel stopt de
trein naar. Staat de trein voor, dan kun-
nen de passagiers instappen. Nu is er
een kerkelijk perron waar instappen in
de trein ook mogelijk is. Het is een bij-
zondere trein. Een trein voor rust. Voor
bezinning. Men kan er iets ontdekken
van God. Blijf je in de trein, houd je het
kontakt met de begeleiders en geloof je
hen dan bereik je het eindstation. On-
derweg niet uitstappen. Blijven zitten.
De vraag kan gesteld. Wat dunkt u van
het station? Wat van het perron? Van de
trein?

M.C. Tanis

ter. Maar op de kale rots is er niets meer
van te zien dat hij daar langs gekomen
is. Niets herinnert meer aan dat dier.

Met een schip in volle zee is het al net
eender. Voer dat schip nog in een kanaal
dan zou er nog een heel poosje deining
in het water achterblijven. Maar in volle
zee is dat zo niet. Niemand kan zeggen:
Kijk, daar heb je de sporen van het schip,
die aangeven waar het gevaren heeft.

En dat vierde voorbeeld dat Agur noemt?
Dat van een man bij een maagd? Agur
denkt hierbij niet aan een eerbaar huwe-
lijk, waarbij een man zijn vrouw, die hij
als maagd getrouwd heeft, door de ge-
slachtsdaad tot zijn vrouw maakt. Nee,
de man hier is iemand die een meisje ver-
leidt en tot zonde zoekt te brengen. Met
mooie woorden en allerlei verlokkingen
weet hij haar zover te krijgen dat ze zich
helemaal aan hem geeft. Maar wie zal
het weten? Het blijft geheim; niemand
vermoedt er iets van. Wat er gebeurd is
laat geen sporen na. De begane zonde is
een spoorloze zonde.

Spoorloze zonde

Dat dit het is wat Agur in gedachten
heeft blijkt wel uit vers 20, waar hij van
een en ander de toepassing geeft. Daar
komt hij van de verleidende man bij de
verleidende vrouw, de overspeelster, die
haar zondige sporen uitwist en net doet
alsof er niets aan de hand is. De zonde
die zij begaan heeft, blijft spoorloos.

Het komt er dus op neer dat Agur in
deze getallenspreuk weer een zonde te-

gen een van Gods geboden aan de orde stelt. We hebben al gezien dat hij wat te zeggen had naar aanleiding van het negende gebod (vs. 10) en eveneens naar aanleiding van het vijfde gebod (vs. 17). Nu is het het zevende gebod waar hij wat over zegt. Een ernstige waarschuwing geeft hij tegen zonde op het terrein van het seksuele leven; zonde waarvan mensen menen dat ze die strafeloos kunnen bedrijven zolang ze haar maar geheim kunnen houden en die zo spoorloos blijft; zonde, waar geen haan naar kraait.

Of het nu gaat om een man die een meisje verleidt of om een vrouw, die een man in haar garen vangt, het gaat om zonde die geen spoor achterlaat. Het verhaal van de verleidende vrouw heeft Salomo ook al verteld. In Spr. 5 en vooral in Spr. 7. Zij is ontrouw aan haar man, op wie ze een beetje uitgekeken lijkt te zijn. Daarom gaat ze de straat op terwijl haar man van huis is. Op straat biedt ze haar lichaam aan. Een argeloze knaap loopt in de val. Zij troont hem mee met haar vleierende woorden. Zo vangt ze haar slachtoffer.

Agur heeft die vrouw ook gezien. En hij heeft geconstateerd, dat zij, als het kwaad geschied is, net doet alsof er niets aan de hand is. Ze doet net als iemand die nadat hij gegeten heeft alle sporen van zijn mond afwist, zodat er niets meer te zien is van de jam of van de stroop of van de soep. En als haar man bij zijn thuiskomst toch nog verdenking koestert dan houdt ze strak en stijf vol: Ik heb geen kwaad gedaan.

Zo zijn er trouwens allerlei zonden die we het liefst spoorloos zouden willen maken, zodat niemand er achter komt. Het kwaad dat wij in het heimelijk bedrijven moet ook maar liever geheim blijven. Is het zo ook niet met diefstal? Doen kinderen ook niet meer dan eens dingen waarvan ze niet graag zouden willen dat hun ouders het weten?

Maar heel speciaal is dit wel het geval op het terrein van zonden tegen het zevende gebod. Of moet ik zeggen, dat dit het geval was? Vroeger was het wel zo, maar nu liggen de dingen wat anders. In onze tijd lijkt het wel alsof men in sommige kringen trots is op de zonden die op dit terrein bedreven worden. Men durft er openlijk voor uit te komen. Tot in de hoogste kringen toe. Hoe meer iemand op dit gebied aan zonde gepresteerd heeft, hoe indrukwekkender zijn staat van dienst....

Velen weten van geen schaamte meer. De overspelige vrouw wist haar mond

al lang niet meer af. En de man die een meisje versiert heeft doet geen enkele poging meer om zijn sporen uit te wischen. Vele gewetens zijn op dit punt geheel afgestompt en het besef dat we voor alles wat we gedaan hebben in het gericht zullen moeten verschijnen is bij velen absoluut verdwenen.

Waarschuwing

Maar God wil ons toch door middel van wat Agur zegt, waarschuwen. Wij kunnen bepaalde zonden wel vergoelijken en de mentaliteit van een bepaalde tijd kan het kwade wel goed noemen, maar Gods normen veranderen niet. Wat Hij zonde noemde, blijft Hij altijd zonde noemen. En onze mond afwissen nadat we het kwaad bedreven hebben zal ons net zo weinig baten als Pilatus baat had bij het demonstratief wassen van zijn handen in het proces tegen Jezus van Nazareth. Waarom niet?

Omdat er geschreven staat, dat God onze heimelijke zonden stelt in het licht van Zijn aangezicht (Ps. 90:8). En ook omdat er geschreven staat dat wij allen moeten geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus, 'opdat een iegelijk wegdrage hetgeen door het lichaam geschiedt, naardat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad' (2 Cor. 5:10).

Het zal niet meevallen om in onze tijd lichaam en ziel rein te houden. We leven na de zogenoemde seksuele revolutie en sindsdien is er niets meer heilig. Alles is naar beneden gehaald en te grabbel gegooid. Echtscheiding, alternatieve relaties, pornografie, het is alles aan de orde van de dag. We schrikken er niet eens meer van. En je kunt je afvragen hoelang journalisten er nog wat in zien

om nieuws op dit terrein door te geven. Je kunt je ook afvragen hoe lang het nog zal duren totdat onze westerse cultuur aan het kwaad dat op dit terrein bedreven wordt, ten onder zal gaan. Het is immers vaker gebeurd, dat hele culturen vergingen omdat dit kwaad de overhand gekregen had.

Intussen staat nog steeds in de Bijbel: Vliedt de hoererij (1 Cor. 6:18). En ook dat de Heere het echtscheiden haat (Mal. 2:16). En het zevende gebod blijft aansporen tot een heilig leven. Ook al doet de mens van deze tijd over dergelijke woorden nog al lacherig en laatzinnig.

Waarom geeft de Heere via Agur deze waarschuwing? Natuurlijk met de bedoeling dat we ons zullen wachten voor dit kwaad. En als we er op de een of andere manier in terecht gekomen zijn, dat we ons ervan zullen bekeren. En dan natuurlijk ook, dat we de Heere, net als David destijds, dringend en oprecht zullen vragen om ons dit kwaad te willen vergeven. Er mee vluchten tot het reinigende bloed van Christus, die ook op dit terrein nooit één zonde heeft gedaan, zelfs niet in gedachten.

Die vergeving is er. Ook voor dit kwaad. Het bloed van Jezus Christus reinigt van alle zonde. Er is zelfs meer. Christus heeft ook de Heilige Geest verworven en door die Geest vernieuwt Hij de mens en leert Hij hem wandelen in nieuwheid des levens. Dat is in de vreze des Heeren. Om zo in beginsel te leren leven naar het vermaan van de apostel: Zo verheerlijkt dan God in uw lichaam en in uw geest, welke Gods zijn (1 Cor. 6:20).

P. den Butter

Kerkelijk actueel

ERFGOED

Het jaar 2008 is gewijd aan het religieus erfgoed. Op 1 april werd het (ludieke) idee gelanceerd een Refomuseum te stichten, waarin voor de eigen mensen alsook voor de buitenwacht informatie zou worden verstrekt over ons volksdeel. Het plan was echter niet serieus bedoeld, zo bleek later. Beide berichten echter brengen ons terug naar de geschiedenis van de kerk in Nederland.

uiterlijk

De duizenden kerken in Nederland vertellen alle een verhaal, dat waard is gelezen te worden. Hun geschiedenis voert ons terug naar een tijd, geheel anders dan de onze. De bouwkunst en de architectuur waren totaal verschillend van de huidige stijl van bouwen; vooral ook de geestelijke drijfveren van de mensen uit het grijs verleden tonen beschamend

aan hoeveel wij inmiddels al verloren hebben.

Het is op zichzelf een goede gedachte dat ook de overheid aandacht en geld besteedt aan restauratie van oude kerken. Wie echter een kleine rekensom maakt, kan wel becijferen dat de lasten hiervan in de toekomst wellicht te zwaar worden voor de staatskas en natuurlijk ook voor de kerkelijke gemeenten. Toen

de restauratie van de Grote Kerk in Harderwijk jaren geleden gereed kwam, moest men onmiddellijk al weer gaan sparen voor de volgende onderhoudsbeurt.

Oude kerken, klein of groot, spreken in de eerste plaats van de ongekennde inspanningen van ons voorgelacht. Hoe groot moet de betrokkenheid bij de geestelijke en eeuwige dingen geweest zijn in oude tijden. Het maakt duidelijk dat onze voorouders de dienst van God zeer hoog achtten. Het leven met God beheerste het gehele publieke leven. Men had er in veel gevallen alles voor over. We kunnen ons in onze tijden nauwelijks meer voorstellen welke inspanningen men zich troostte voor het Koninkrijk Gods. Voor onze overheid en voor ons volk hebben deze gebouwen een culturele waarde. Voor ons geldt nog een andere dimensie, namelijk de geestelijke diepte van dit alles. Natuurlijk boeit de uiterlijke vorm ons ook ongekend. Wie de bouwstijl van destijds vergelijkt met de moderne gebouwen van onze tijd, beseft dat hij wordt teruggeplaatst in een andere wereld. Ik zou niet weten hoe ik de stijl van nu zou moeten typeren. Mij dunkt dat we qua bouwstijl beland zijn in een volkomen karakterloze tijd. Dat verraadt ook iets over de innerlijke motieven van het mensdom nu.

De geestelijke achtergronden echter verdienen te meer onze aandacht en opmerkzaamheid. De stenen spreken.

In Amsterdam is de Oude Kerk de bekendste kerk. Deze kerk wordt omgeven door een wijk, waarin criminaliteit en prostitutie hoogtij vieren. Zo is het anno 2008. Stellen we ons echter voor dat de gehele stad ooit werd beheerst door de Gereformeerde prediking. Kort na 1600 werd de bouw van de grote kerken (Nieuwe Kerk, Westerkerk, Zuiderkerk, Noorderkerk, Lutherse kerk) in de stad begonnen; deze kerken en vele andere werden gebouwd voor de Gereformeerde eredienst. Het zijn stuk voor stuk monumentale gebouwen. Veel bekende oudvaders hebben deze stad gediend als predikant.

De Oude Kerk is ook het oudste gebouw van de stad. Evenals in de dagen van Izak werd eerst het altaar (de kerk) gebouwd en daarna kregen de put en de tent aandacht. Dit gebouw werd gebouwd rond 1300, opgetrokken in de eerste kleinschalige vorm; ver voor de Reformatie dus. Verdiep u even in de geschiedenis van zo'n kerk en u zult verwonderd zijn over de geestelijke spankracht van de inwoners van de stad. Deze gebouwen zijn echter niet alleen gebouwd met bijna bovenmenselijke inspanning, maar ze werden door de eeuwen heen ook onderhouden. En de stad wemelt van de

kerken. Dat is niet alleen in Nederland zo, u treft de majestueuze bouwwerken evenzeer aan in de ons omringende landen, zoals Engeland en Duitsland. De kerken in het buitenland zijn vaak nog groter en machtiger in aanzien.

Hoe heeft Gods Woord het leven van ons volk en van Europa gestempeld. En dat gold van alle steden en dorpen van Nederland. Het geestelijk verval heeft zich vooral de laatste eeuw voltrokken. Wat kan het hard gaan. Tel nog eens een eeuw verder en hoe zal het er dan uitzien? Zijn de godshuizen dan vervangen door moskeeën?

geestelijk

Ik heb het nu al niet meer over kerken en gebouwen. Ons voorgelacht heeft geleefd onder de beademing van het Woord. Loop nu eens rond in een stad als Amsterdam en de herinneringen worden alleen nog gevormd door de stenen; deze spreken een geestelijke taal, terwijl de mensen het hebben over de afgoden. Zo is er een enorme tegenstelling gegroeid tussen de mens en zijn oude omgeving, tussen verleden en heden. Onder de kansels van veel kerken worden tentoonstellingen gehouden, die pijnlijk laten zien dat we leven bij gebroken bakken.

Het is echter zo, dat de moderne mens van nu toch nog beseft dat er grote schatten schuil gaan in het religieus erfgoed. Religieus erfgoed echter behelst meer dan alleen een gebouw van hout en steen, hoe sprekend ook. Het echte erfgoed bestaat in de schat van de kerk van alle tijden, namelijk het Woord van God. Wij zijn in zekere zin de erfgenamen van deze schatten. Ons voorgelacht heeft het ons nagelaten. We hebben ons dan af te vragen wat wij ermee doen. De verloren zoon bracht zijn goed door en kwam uiteindelijk bij de varkens terecht. Waar brengen de rijkdommen van Gods Woord ons? Als nu de wereld nog spreekt van een religieus erfgoed, bestaande in de kerkelijke cultuur van vroeger, hoe gaan wij als kerkvolk dan om met het geestelijke erfgoed, dat ons werd toevertrouwd? Er is een latijns werkwoord, waar twee woorden van zijn afgeleid: cultuur en cultus. Het eerste woord heeft te maken met wat mensen op het gebied van kunst hebben opgeleverd, terwijl het tweede woord spreekt van de verering van God. Deze beide begrippen behoren een eenheid te vormen, maar helaas is de band daartussen geheel verbroken in onze dagen. Als de kerk zou zwijgen, gaan de dode stenen spreken. Misschien zijn wij bijna tot die werkelijkheid genaderd. De stenen spreken metterdaad, ook tot ons. Ze spreken van de grote wolk van getuigen, waarover Hebreë 12 spreekt.

Spoor zoeken in de bonte wereld van geloven en denken. Zo heette het leerboek dat in de jaren zestig werd gebruikt op de Mulo in Middelharnis bij de lessen godsdienst. Het boek gaf een overzicht van de belangrijkste kerkelijke en geestelijke stromingen in ons land en daarbuiten. Ik vond het bijster interessant. Zo zelfs dat ik onder de les stiekem titel en uitgever noteerde en ermee naar de plaatselijke boekhandel ging. Ik moest dat boek zelf hebben. Het kwam er, opgespaard van het wekelijks kwartje. Trots gaf ik het een plek op m'n Tomado-boekenplankje. Het was in dezelfde tijd dat mijn vader zich verdiepte in een soortgelijk boek: Kaart van kerkelijk Nederland door C.N. Impeta, als pocket verschenen in de Boeketreeks van Kok-Kampen. We hadden er lange gesprekken over. Of beter: mijn vader wijdde me in in de ingewikkelde geschiedenis van de gereformeerde gezindte. Het schema van de afscheidingen in Nederland tekende hij me nauwkeurig uit, met alle erbij horende jaartallen: 1834, 1838, 1869, 1886, 1892, 1907, 1944, 1953. Ja, dat laatste jaar, dat was een rampjaar, zo vertelde hij mij...

Aan dat alles denk ik terug nu ik met een vuistdik, in vuurrood kaft gestoken boek aan mijn bureau zit. Handboek Christelijk Nederland is de titel. Zojuist verschenen, ook bij Kok-Kampen. Het gaat blijkens de ondertitel over 'kerken, gemeenten, samenkomsten en vergaderingen'. In meer dan 750 pagina's! Het hele landschap van wat zich tot christelijk Nederland rekent, komt erin aan bod. En dat is erg breed: rooms- en oud-katholieken, orthodoxen, gereformeerden, luthersen, doopsgezinden, apostolischen, evangelischen en charismatischen – ze hebben allemaal een plekje gevonden in dit compendium. Wat moet ik ermee? Temeer als ik beseft dat aan de rij jaartallen er inmiddels nog enkele andere werden toegevoegd: 1967, 1980 en niet te vergeten 2004... Over een ramp gesproken.

Juist gisteravond sprak ik met mijn belijdeniscatechisanten over de situatie van kerkelijk Nederland. Ik probeerde ze enig kerkelijk besef bij te brengen. "Waarom ben je (of: word je) christelijk gereformeerd?" En zelfs dat is al niet zo gemakkelijk uit te leggen. De jongelui van 2008 zijn wat minder snel tevreden met een antwoord dan toen ik 45 jaar geleden aan de voeten van mijn vader zat. Begrijpelijk. Maar wat toen gold en nu nog geldt, is vooral dat het een wonder mag heten. Wat? Dat er überhaupt nog een kerk in Nederland is. De Heere beware Zijn kerk in waarheid en eenheid.

J.M.J. Kieviet

Het waren mensen, die niet op een voetstuk geplaatst behoeven te worden. Het waren zondige mensen, evenals wij allen. Ook daar spreekt de geschiedenis van. Denk maar aan de schepen, die de wereldzeeën bevoeren, op zoek naar koloniale schatten en rijkdommen. Die kant was er in Amsterdam evenzeer. Maar wie de graven zou bestuderen van de tienduizend mensen die bijvoorbeeld in de Oude kerk begraven zijn, die zou er heel veel bekenden tegenkomen. Dat is de taal van de gebouwen. Ziet gij deze schone gebouwen, zo vroeg de Heere Jezus. Ook Hij had oog voor kerk en godshuis. Hij verkeerde er reeds als 12-jarige, Hij moest zijn in de dingen Zijns Vaders en Hij kon spreken over de ijver voor Gods huis. Dat betekende voor Hem meer dan het uiterlijke. Hij heeft een tempel van levende stenen gebouwd en dat gebouw is oneindig veel schoner dan alle aardse bouwwerken. Er zijn in de geschiedenis schilders geweest, die vanuit innerlijke motieven kerken vastlegden op het doek die hun tijd hadden gehad. De kerk was in hun werken vervallen tot een ruïne. Temidden van allerlei modern leven wilden ze uitspreken dat de kerk verworden was tot een bouwval. Daarbij lieten ze de kerk niet weg, maar maakten ze er een puinhoop van. Zo ver is het met de uiterlijke gebouwen nog niet gekomen. Maar de geestelijke kerk des Heeren is in Nederland en in vele landen rondom ons wel tot een bouwval geworden. Dat is niet nieuw. Meerdere psalmen spreken van het gruis van de kerk. Het is het schrikbeeld van de toekomst. Wat zal er van de kerk overblijven? Zo bezien zullen we de kerk niet meer moeten zoeken in uiterlijk vertoon; al is die kerk als tot niets geworden, er zal zijn en blijven een kerk van zeventienduizend zitplaatsen. Voorheen waren er in de steden de schuilkerken, die vanwege vervolging en geweld zich terugtrokken uit de samenleving. Oostbloklanden hebben die schuilkerken in grote getale herbergd. Ook nu bestaat de kerk nog, ook in de grote steden zelfs, maar de verhoudingen zijn drastisch gewijzigd. Maar het mocht zijn dat de kleine kracht van de kerk gezien wordt door ons volk. Dat kan ons bewaren voor wanhoop en het geve moed aan onze jeugd. Wat er ook met de uiterlijke kerk gebeurt, de Heere blijft Dezelfde. Hij spreekt dat de poorten der hel Zijn gemeente niet zullen overweldigen. Maar we hebben daarbij een dure roeping. Zoals de kerken gerestaureerd moeten worden, zo hebben we steeds weer reformatie nodig. Reformatie van de levende stenen, die samen het geestelijk huis vormen. Wat zal er met de kerk gebeuren? Ik preekte onlangs in een gemeente,

waar jaren geleden misschien achthonderd mensen kerkten, terwijl het er nu ongeveer honderd zijn. Iemand zei me toen dat de mensen vroeger allemaal uit gewoonte gingen, terwijl dat nu beter was, men ging uit overtuiging. Maar de opkomst in de middagdienst riep twijfels daaraan bij mij wakker. Zal het overblijfsel van nu ook langzaam de weg van de ontkerkelijking volgen, of is er werkelijk sprake van een levende rest? God alleen weet het antwoord op die vraag. In de dagen van Haggaï stonden er mensen rondom de fundamenten van de kerk. De oude mensen weenden, de jeugd juichte. De ouderen hadden de tempel van Salomo gekend, luisterrijk en schoon om te zien. Daarbij vergeleken was het nieuwe fundament klein en onaanzienlijk. Toch zou die tempel heerlijker zijn vanwege de komst van Christus. Uiterlijke vormen geven de doorslag niet. Alleen de aanwezigheid van de Heere, daar gaat het om. Maar droefheid en blijdschap zijn zeer vermengd. We kunnen er niet gerust op zijn, dat onze generatie vanuit een levende overtuiging leeft en handelt. Ga dus goed en geestelijk om met het religieus erfgoed. Herstel de breuken, hoed u voor instor-

tingsgevaar. Dat is Gods werk, maar de profeet riep de mensen ertoe op. Brengt hout aan uit het gebergte en bouwt dit huis. De meeste liepen echter voor hun eigen huis, zo lezen we. Bouw dit huis in Zijn geestelijke kracht. Heb die kerk lief. Laten Gods knechten een welgevallen hebben aan haar gruis. Geef de Heere de hand en komt in Zijn heiligdom. De wereld bekommert zich om een steen gebouw en wil het behoeden. Hoeveel te meer hebben wij niet ontvangen aan heil en zaligheid, om de kerk te stutten en te schragen. Echte reformatie zal altijd weer leiden tot liefde voor de kerk. En wat dat museum betreft: men sprak van allerlei voorwerpen uit het verleden. Maar hoevelen hebben de Gereformeerde belijdenis ook niet weggelegd in het museum en bij hoevelen ligt de Bijbel er ook al? En het psalmboek? Je bent bang dat er veel ruimte nodig is om de oude schatten ten toon te stellen, die evenwel hun tijd gehad hebben. Moge God dat verhoeden!

P. Roos

Ontmoetingsdag

ONTMOETINGS DAG WERKENDAM

Op zaterdag 29 maart 2008 werd onze ontmoetingsdag gehouden in het kerkgebouw van de Chr. Geref. Kerk te Werkendam. Uit heel het land waren mensen samengekomen. Naar onze indruk waren er meer dan een vorige keer, wat een verblijdende zaak is. Ook ons bestuurslid br. Beukers mocht erbij zijn, samen met zijn vrouw. Dat is een groot wonder gezien de ingrijpende operaties die hij op zijn hoge leeftijd ondergaan heeft. Goede woorden zijn gesproken vanuit Gods Woord. Het bleek opnieuw dat het inderdaad een ontmoetingsdag is. Velen zien ernaar uit in een tijd van verwarring in het kerkelijke leven elkaar te ontmoeten en te spreken. We mogen terugzien op een goede dag.

Ds. M.C. Tanis, de voorzitter van de Stichting "Bewaar het Pand", verzorgde de opening. Hij las Lukas 24:17-33. Dit bekende gedeelte handelt over de Emmaüsgangers. Er was een stukje eenheid tussen deze Emmasgangers, er was iets van de gemeenschap der heiligen. De primaire vraag is of we het eens zijn. Het gaat er vandaag om dat we het eens zijn over Gods Woord en het belijden der kerk over de kerkmuren heen. Nuancering is er altijd geweest. De Heilige Schrift en de kerkgeschiedenis laten ons dat zien. Wezenlijk is of de wortel der zaak wordt verstaan. De Emmaüsgangers spraken over het Voorwerp van het geloof, de hoop en de liefde. Dat getuigt van geestelijk leven. Ieder heeft zijn eigen plaats in de rechterflank van de Gereformeerde gezindte. In de onderscheiden kerken gaat

de Heere door met Zijn werk. Worden we van binnen weleens warm bij de opening van het Woord van God? Dan gaan hart en oor al meer luisteren onder het spreken. De Emmaüsgangers namen de bestraffende woorden ter harte en worden onder het spreken al meer verbonden aan Christus. De woorden die zij hoorden waren eten en drinken voor hen. Is dat bij u, bij jou ook zo? Mogen we door genade een vriend en metgezel zijn van allen die Gods Naam ootmoedig vrezen en leven naar Zijn Goddelijk bevel? Durham en Gray liepen naar de kerk. Durham trok weinig hoorders en Gray trok veel hoorders. Ze spraken daar samen over. Durham mocht zeggen: als Christus maar verheerlijkt wordt. Zien we uit naar en bidden we om de uitbreiding van Gods koninkrijk? Hierna sprak ds. K. Visser. Hij nam zijn

uitgangspunt in psalm 102: 13- 19. Hij begon met een citaat van Calvijn op Psalm 102: "Hoe treuriger de toestand van de kerk is, des te minder mogen wij ons hart ervan aftrekken." Wij zijn juist geneigd afstand te nemen van een kerk waar het al treuriger wordt. De dichter van Psalm 102 had te maken met een verwoest Jeruzalem en een verwoeste tempel en het volk was in ballingschap gevoerd. De dichter leed hieraan. De indringende vraag werd gesteld of wij lijden aan het verval van de kerk en of we krediet op de Heere hebben. Thema van de toespraak was: "De HEERE zal Zich over Sion ontfermen." Drie zaken kregen aandacht: 1. op grond van de belofte (vs. 13 en 14) 2. in de weg van het gebed (vs. 18) 3. tot lof van Zijn Naam (vs. 19). De nadruk werd gelegd op de gestalte van de bidder: gans ontbloot. Dat wil zeggen: echt niets hebben en niets zijn. Er is dan niets dan schuld en verlorenheid. Een ontblote bidder kan niet bidden, heeft de Geest der genade en der gebeden nodig en heeft verzoening over het gebed nodig. Een ontblote bidder is een ontdekte zondaar die bidt uit de diepte. Al zijn eigengerechtigheid is zo'n bidder ontnomen. Hij kan zich alleen op Gods barmhartigheid werpen aan de voeten van Jezus. De zielsarmen worden in het gebed naar de Heere uitgestrekt. In de vrijmoedigheid des geloofs ziet zo'n bidder het buiten zichzelf liggen. Op het gebed zal de HEERE Sion herstellen. Soms verzuchten ouderen dat je niet meer hoort dat de Heere werkt in zondaarsharten. De vraag werd voorgelegd: gelooft u in de wonderdaden van God? Het herstel van Sion zal zijn tot eer van God. Het is alleen de vrijmacht van Gods genade, de Heere is aan mensen niets verplicht. De Heere heeft van eeuwigheid verkoren. Het welbehagen van God gaat door de hand van Christus gelukkiglijk voort totdat de laatste zal zijn toegebracht.

's Middags opende ds. R. Kok. Hij sprak over 1 Petrus 4:1-8. Zijn thema was: "Geen herkansing maar een hoopvol heden." Uit 1 Petrus 4:6 zou je kunnen afleiden dat je je leven zou kunnen overdoen. Het Evangelie is immers aan de doden verkondigd? Als dat zo zou zijn, hoef je niet te waarschuwen voor bedrog. De tijd van Petrus lijkt op onze tijd: alles mag, behalve leven naar het Woord van God. Petrus tekent de zonden, maar het is bij Gods kinderen anders geworden. Zij begeren te leven naar de wil van God. De vraag werd gesteld of wij al vreemdelingen geworden zijn. Of lezen we dezelfde boeke als de wereld, gaan we ook op in geld en zingenot? De roomse kerk zegt dat Christus na de dood in de hel is geweest. Maar dat is niet zo. Christus zei

immers tot die moordenaar: Voorwaar zeg Ik u, heden zult gij met Mij in het paradijs zijn. Hoe is het dan? Petrus verwijst naar het verleden, naar de tijd van Noach. Aan de tijdgenoten van Noach is in het verleden het Woord verkondigd. Er is dus geen sprake van herkansing. Wel van een hoopvol heden. Christus baande immers de weg ten leven. In het sterven zit iets van een oordeel, een vonnis. Het is de mens gezet te sterven. Maar voor Gods kinderen is het sterven toch anders dan voor wereldlingen. Hun sterven is een afsterven van de zonde en een doorgang tot het eeuwige leven. Dat gebeurt omdat Christus plaatsvervangend in het gericht van God is geweest. Christus heeft het leven verworven voor des doods schuldigen. Gods kinderen worden wel begraven. Maar de laatste vijand heeft niet het laatste woord. De wederopstanding der doden zal volgen. Gods kinderen leven hier al in beginsel zoals God het wil. Op de jongste dag zal het lichaam opgewekt worden in eeuwige heerlijkheid. Het graf is wat het lichaam betreft uitstel van het paasleven. Een heerlijke toekomst wacht.

Tenslotte sprak ds. C.P. de Boer. Hij las Jona 1:1-10. Met name vroeg hij aandacht voor deze woorden uit vs. 8 "Wat is uw werk?" Jona ging tijdens de storm naar beneden, niet om te bidden, maar om te slapen. Jona was ongehoorzaam aan de Heere. Jona vluchtte voor God het ruim in. Hij ging slapen, net als eertijds Sisera. Deze Sisera is nooit meer wakker geworden. Jona wel. Hij werd

gewekt door de kapitein. Het lot viel op Jona. Op de vragen die Jona toen gesteld werden gaf hij niet te kennen wat zijn werk was. Hieruit trok ds. de Boer de lijn naar datgene wat in de prediking niet wordt gezegd. Hij vroeg aan de ouderlingen: luistert u naar datgene wat niet gezegd wordt? Jona zegt niet dat hij profeet is. Dat hij geroepen is om de stad te dagvaarden. Maar de Heere weet het wel zover te brengen dat Jona tegen Ninevé gaat preken. Het is een wonder dat er nu nog geen Jona is die het oordeel moet aanzeggen over land en volk van Nederland. Ninevé wist niet beter, Nederland handelt tegen beter weten in. Waarom wilde Jona eerst niet gaan? Het was geen gebrek aan durf, maar Jona wist dat de Heere barmhartig en genadig is. Gunnen wij anderen de zaligheid? Van nature zijn we geneigd God en de naaste te haten. Jona wilde niet buigen voor een genadig en barmhartig God. De lijn werd terecht doorgetrokken naar de meerdere Jona. Toen Kajafas Hem vroeg of Hij de Zoon van God was of niet, heeft Hij bevestigend gesproken. Hij sprak om verlorenen te behouden. Hij was gewillig de weg van lijden en sterven te gaan. Tenslotte werd de vraag aan het hart gelegd hoe vaak wij gezwezen hebben onder de prediking die uitlokte: Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt en Ik zal u rust geven. Het kon voor Jona, zo kan het ook nu voor grote zondaren.

A. van Heteren

Sprekend verleden

SIMON SIMONIDES

Leven en werken

Simon Simonides leefde van 1629-1675. Hij is één van de belangrijkste vertegenwoordigers van de Nadere Reformatie uit de tweede helft van de 17e eeuw. Hij werd geboren in De Rijp (Noord-Holland). Zijn vader was arts. Simon Simonides ging naar de latijnse school te Wormer. Hij studeerde te Leiden waar hij ondermeer onderwijs kreeg van prof. J. Trigland. Op 20-jarige leeftijd mocht hij het Woord Gods al uitdragen. Zijn eerste gemeente was Oosthuizen, dat tussen Hoorn en Edam ligt. Na een kort verblijf aldaar vertrekt hij naar West-Zaandam, waar hij maar een jaar blijft. In 1651 neemt hij afscheid van deze gemeente. Van 1652- 1664 staat hij in Rotterdam. Daarna staat hij tot aan zijn dood op 27 april 1675 in s Gravenhage. Hij stierf dus op betrekkelijk jonge leeftijd (46 à 47 jaar). Veel traktaten wer-

den door hem geschreven. Enkele daarvan zijn tijdens zijn leven al uitgegeven, na zijn dood zijn er nog enkele verschenen. De rest ervan is zoek geraakt of verloren gegaan. Simon Simonides was Oranjegezind. In 1689 werd postuum uitgegeven "Het Dankoffer der verlostte Kerk voor de verheffing van Willem de III en Maria de II". Zij werden koning en koningin van Engeland. Willem III was het instrument in Gods hand om de reformatie in Engeland te bewaren, ja eigenlijk om deze in Europa te bewaren. Simonides was ook een echte boetprediker. Hij schreef ook praktische werken in verband met het sacrament van het Heilig Avondmaal. Vaak werd herdrukt: "Het recht gebruyck Van des Heeren H. Avontmael". Hij schreef ook gedichten bijvoorbeeld achterin de Huyscatechisatie van Fr. Ridderus. Deze Ridderus schrijft van hem "Simonides nam vóór, die troosteloze harten te vertroosten, die twijfelenden te verzekeren, en die klagen over gebrek van genade, te doen

verstaan, dat zij t meest zijn begenadigd en dat die man iets eigens had om tedere zielen innig wél te bewerken". Zijn prediking is Christocentrisch en vertoont een sterk bevindelijke inslag. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het werkje "De wenende Maria Vertrouwt" wat werd uitgegeven in 1727 onder de titel: "Heilzame Ziel-Verlustiging over de Geestelyke Droefheit". Het werd geschreven naar aanleiding van Maria Magdalena bij het graf van Jezus. De gang van Maria Magdalena naar het graf van Jezus wordt erin beschreven. In verband met het kerkelijke jaar willen we iets uit dit inhoudsrijke geschrift weergeven. Het gedeelte dat we citeren gaat over de vraag die aan Maria Magdalena door de Levensvorst werd gesteld. Het geciteerde gedeelte vindt u terug in De Wenende Maria Vertrouwt uitgave stichting Uit Bethlehems bornput Rijssen de blz. 101 en 102.

Vrouw, wat weent gij?

De betraande ogen van Maria Magdalena spraken tot de engelen. Ook haar tong sprak tot de dochters van Jeruzalem: "Ik bezweer u, gij dochteren van Jeruzalem, indien gij mijn Liefste vindt, wat zult gij Hem aanzeggen? Dat ik krank ben van liefde". Hoogl. 5:8. Niet minder was de liefde van Jezus tot Magdalena. Hij verlangde zeer om Zichzelf aan haar te openbaren en zij om Hem te zien. Waarom troost Hij haar niet, zeggende: "Gij hebt mij het hart genomen met één van uw ogen", Hoogl. 4:9. Hoe kon het anders of die betraande en bedroefde ogen hadden het hart van Jezus veroverd en ingenomen. Maar het belijft Hem om door een langere afwezigheid haar te oefenen. Ondertussen neemt hij gelegenheid uit haar tranen om Zich nader aan haar te verklaren, maar bij trappen. Eerst liet Hij Zich zien, doch hield Zich onbekend, zoals boven gezien is. Nu spreekt Hij met haar, maar als een onbekende, opdat zij tenslotte Hem met zoveel te meer vreugde zou genieten, Die ze met zuchten en tranen zolang verbeid en gezocht had. De vraag van de engelen is nu hier Jezus vraag. Zo vraagden de boden, zo vraagt ook de Meester. Broeders, daar hebt u het eerste woord dat Jezus na Zijn opstanding sprak: "Vrouw, wat weent gij"? Waarom deze vraag? Had Maria tevoren niet aan de discipelen en de engelen de oorzaak van haar tranen gezegd? Waartoe moest deze vraag dan verdubbeld worden? Broeders, de Heere wil onze nood uit onze eigen mond horen. Hoewel de Heere de binnenste gedachten van ons hart weet en onze nood kent eer dat wij die klagen, zo wil Hij echter dat wij Hem die voordragen, naar het woord van de apostel Paulus: laat uw begeerten door

bidden en smeken bekend worden bij God, Filipp. 4:6. Zo wil God dat wij als Zijn kinderen aan Hem, onze Vader, ons leed zullen uitklagen. Niet omdat Hij het niet weet, maar opdat het blijken mocht dat wij zelf weten wat de oorzaak van onze klachten is en dat we niet uit een ijdele gewoonte of zonder reden zouden klagen. Zo vraagt dan Jezus: "Vrouw, wat weent gij"? Hij spreekt haar aan als een onbekende, niet bij haar naam, maar met vrouw. Dit was geenszins omdat Hij haar niet kende. Want ofschoon zij Jezus niet kent, Hij kent haar wel. Toen Jozefs broeders tot hem kwamen om koren te kopen, kende hij hen wel, maar zij kenden hem niet. Hoewel Maria Jezus zag, maar niet wist dat het Jezus was, wist Hij nochtans dat zij Maria was. Niettemin spreekt Hij haar aan als een vreemde, als een vrouw.

De ziel onder een wolk

Ook aan een ander werkje van Simonides wil ik enige aandacht besteden. Dit werkje van Simon Simonides draagt de titel "De ziel onder een wolk" en bevat veel lessen voor het geestelijke leven. Net zoals een arts wijst Simonides eerst de ziekte aan en dan de geneesmiddelen. De ziekte is de duistere staat van de ziel, waarbij God Zijn kinderen het vrolijke licht van Zijn aangezicht en de troostvolle invloed van Zijn genade laat missen tot hun kastijding. Gods Woord spreekt over het in duisternis wandelen en over het verbergen van Gods Aangezicht. In zo'n toestand zit de duivel niet stil. Zoals een dief gebruikt maakt van het duister om te stelen, is de satan juist actief als de ziel in het duister verkeert. Waarom verbergt de Heere Zijn aangezicht voor Zijn kinderen? Simonides wijst de oorzaak aan waarom de Heere dit doet. De oorzaak is de *zonde*. Ook wijst Simonides op de soevereiniteit van God om door middel van verberging van Zijn aangezicht zijn kinderen te oefenen en anderen hierdoor te waarschuwen en te onderwijzen. David getuigt van de verberging van Gods aangezicht in psalm 30:8 "Toen Gij uw aangezicht verbergt, werd ik verschrikt". De wereld weet niet van de verlating door God. Zij voelt dat niet omdat zij zonder God leeft. Simonides schrijft: "Een worm zag nooit het licht van de zon, en heeft daar dus geen besef van. Zo staat het ook met een goddeloze." Aanverwante kwalen worden door Simonides genoemd: Geestelijke dorheid, lusteloosheid in de dienst des Heeren, wankelmoedigheid, mistroostigheid, verbaasdheid en angstvalligheden, wanbegrip inzake Gods wegen en werken, overijde veroordeling van zichzelf en door anderen veroordeeld worden. De Heere heeft in dit alles het goede met Zijn kinderen voor. Het is wel

op deze manier verwoord: "Tegenspoed verwondt het lichaam, maar geneest de ziel; ze is een nagel in het vlees, maar een medicijn voor de geest." Dit geldt niet alleen uiterlijke tuchtigingen, maar ook geestelijke tuchtigingen. Door beide behaagt het de Heere Zijn kinderen te heiligen en van hen groter godgeleerden te maken. Hij maakt de Zijnen tot christenen die ontworteld en gedood zijn aan henzelf en aan de wereld. In duisternissen mag de kerk zich troosten met de wetenschap dat de Heere de Zijnen nooit zal begeven of verlaten. De Goede Herder zorgt voor al Zijn schapen. Het zaad van de wedergeboorte is onvergankelijk en blijft in hen. Het geestelijke leven is onsterfelijk. Ook in de slechtste tijden blijft er iets van Christus in het hart. Simonides schrijft over Petrus dat er toch nog een vonk liefde in zijn hart was voor zijn Meester, ook toen hij Hem met de mond verloochende. Bij een boom zonder bladeren is er leven in de wortel. Gekrookte rieten en rokende vlaswieken leven nog. Het geloof kan wel bewolkt, maar nooit vernietigd worden. In het tweede gedeelte van "De ziel onder een wolk" schrijft Simonides over de geneesmiddelen voor de ziel. In een donkere tijd dient bedacht te worden dat niet de genade wordt gemist, maar het aangename gevoel ervan. Niet Gods liefde wordt gemist, maar de uitingen van die liefde. Het ongeloof kan met veel tegenwerpingen komen, maar daar kan antwoord op gegeven worden. Soms kan de verzuchting zijn: zag ik maar een straal van het hemelse licht. Het antwoord dat Simonides hierop geeft luidt: "En terwijl ge zo klaagt, ziedaar! Een straal van hemels licht in dat uw hartverscheurende verlangen en in die ernstige begeerten naar God." "Als ge nu eens weer naar beneden of naar binnen in uw eigen hart ziet, is dan uw hart geheel ontbloot van genade? Vanwaar dan die zuchten en tranen, dat hijgen en snakken naar Jezus? Als ge niet iets van het duifje bezat, zoudt ge dan wel zo kirren? En als ge geen bruiloftskind waart, zoudt ge dan wel zo treuren om de Bruidegom? Dat zijn immers geen wereldse tranen, maar vergoten uit liefde tot Jezus; en hier kan men zeggen: De Geest zweeft over die wateren. Gij oordeelt naar uw gevoel; maar het licht kan niet verborgen blijven. Het zal hier of daar toch nog door een verborgen spleet schijnen. Zo zijn er ook wateren verborgen onder de grond; ze zijn er, hoewel ze niet te zien zijn; en raakt de ene ader verstopt, dan dringen ze door de andere. Zo vertoont Zich ook Gods Geest in begenadigde zielen in het een of in het ander. B.v. kan de ziel niet zo opgewekt of zo verzekerd zijn, als tevoren: ze kan bidden; en als de ziel ook niet bidden kan, dan kan

ze zuchten, treuren, schreien. Gode zij dank, dat er dan nog een paar van zulke vruchten in uw ziel gevonden worden! Kon u daar meer kennis van nemen! Een middel tot genezing is het gebed. De Bijbel toont dat overduidelijk. Psalm 130 spreekt over het roepen uit de diepte. Ook wordt gewezen op de kracht van de beloften van God. Het onderzoek van het Woord Gods is zeer noodzakelijk. Bidden en lezen dienen samen te

gaan. Gods kinderen kunnen soms de weg wijzen. Hoe gering een kind van God ook van zichzelf denkt, hij mag de dag der kleine dingen niet verachten. Al zijn de zonden groot, de verdiensten van de Zaligmaker zijn niet kleiner dan die zonden. Eenmaal zal alle zuchting voor Gods kinderen voorbij zijn. Dan zal er eeuwige vreugde en blijdschap zijn.

A. Van Heteren

Vragenrubriek

Opnieuw enige vragen.

Twee vragen van een jonge lezer liggen ter beantwoording voor me. Terwijl ik ook wel de steeds weer terugkerende vragen over hoedjes in de kerk en broeken voor meisjes voorgeschiedt krijg, waar ik echt wel eens op in wil gaan, maar waar ik overigens erg moe van word, heb ik nu twee mooie vragen en nog wel van jonge mensen.

De eerste vraag luidt of je je ellende, je zonde kunt kennen zonder Christus te kennen? Dat kan inderdaad. Denk maar eens aan Kaïn, of aan de Farao die Israël niet wilde laten trekken of aan Judas, die zelfs een hele diepe zondekennis had!

Alleen: het was geen ellendekennis, die de Heilige Geest in ons hart werkt. De Heilige Geest is het Die de Heere Jezus Christus wil verheerlijken in het leven van een zondaar en Die hem daarom aan zijn zonde ontdekt en van zijn schuld overtuigt. Maar de Heilige Geest werkt altijd zo dat je zonde je tot schuld voor de Heere wordt. Een schuld waar je van af wilt! Een schuld die je doet verlangen naar vergeving.

Achter dat ontdekkend werk staat Christus Jezus Zelf. Hij was het Die Nicodemus wees op de noodzaak der wedergeboorte, omdat hij een verloren Adamskind was. Hij was het Die de Samaritaanse vrouw haar verzondigd leven voor ogen hield. Hij was het Die Zacheüs bezocht om zijn leven een geheel andere wending te geven.

In het ontdekkend werk van de Heere krijgen we oog voor de noodzaak van verzoening en ook de mogelijkheid der verzoening. Is er nog een weg en is er nog een middel om de welverdiende straf te ontgaan? En aan zulke schuldverslagen harten gaat de Heere Jezus Zich dan openbaren als de Weg, de Waarheid en het Leven.

Het is dus niet zo, dat ik eerst Christus leer kennen in Zijn borgwerk en daarna pas mijn zonden ga zien. Wel is het waar dat ik, ook nadat ik een geloofsoog mocht slaan op het Lam Gods dat de zonder der wereld wegneemt, steeds

weer en steeds meer aan mijn zonde en aan mijn bestaan voor God wordt ontdekt.

Om tot Christus te gaan behoef ik niet aan allerlei voorwaarden vooraf te voldoen. Maar wat moet ik met Jezus als ik geen verloren mensenkind werd? Wat moet ik bij de dokter als ik me gezond voel? De joodse leidlieden waren blind voor hun natuurlijk bestaan voor God. Zo is dat van nature met ons allen. Daarom zien we geen waarde in Christus; wat er wel is, is een afkeer van Christus. We hebben geen Helper nodig! Weg met Hem, leeft van nature in het hart dat leeft in ongerechtigheid of dat steunt op eigengerechtigheid.

Christus leert ons Gods heilige wil in de hoofdsom van de wet. Maar als ik die wet in zijn eisen leer kennen, zie ik echt Christus niet, maar wel mezelf! Maar diezelfde wet wordt een tuchtmeester tot Christus in Zijn gerechtigheid, heiligheid en gehoorzaamheid. Het gaat hier om levenslessen; ik raak er niet in uitgeleerd.

De tweede vraag is naar aanleiding van Jesaja 9:5. Waarom wordt de Heere Jezus daar onder andere eeuwige Vader genoemd? Hij is immers de Zoon van de Vader?

We moeten goed onderscheiden: God de Schepper is ook de Vader; de Vader van de Heere Jezus Christus. En in en om Hem ook de Vader van een grote kinderschare, die uit genade door Hem tot Zijn kinderen zijn aangenomen. In die zin heeft Christus geen kinderen. Je hoort wel eens spreken over kinderen van de Heere Jezus, maar dat kan niet. Gods kind is Christus' broeder en niet Christus' zoon.

Daarmee is echter niet gezegd dat de Zoon niet de eigenschappen van de Vader heeft; ook de Zoon is Vaderlijk in Zijn ontferming en in Zijn zorg en bewaring. Hij zorgt als de goede Herder voor Zijn kudde. Hij kan zeggen: Wie Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien. En Hij is eeuwig Vader, of: Vader der eeuwigheid; ook in deze hoedanigheid geldt: Jezus Christus gisteren en heden

Dezelfde tot in eeuwigheid!

We hebben hier dus hetzelfde als bij een andere naam, ook genoemd in Jesaja 9: Christus wordt daar ook genoemd: eeuwige God. Hij is de goddelijke natuur deelachtig en heeft dezelfde deugden als God de Vader. Bij Zijn menswording legde Hij Zijn goddelijke natuur niet af, maar heeft een tweede natuur aangenomen; de onze. Hij werd ons in alles gelijk, uitgenomen de zonde. En dat alles opdat wij in de weg van wedergeboorte en bekering Zijn beeld gelijkvormig zouden worden. Maar dan gaat het wel over Zijn zondeloze natuur als mens. Goddelijk zal een mens nooit worden. Wel weer herschapen en vernieuwd naar Gods Beeld. God alles en in allen. En dat alles door Hem, Wiens heerlijke namen zijn: Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vrededorst. Moge ik Hem zo leren kennen bij de aanvang en ook bij de voortgang. In die heerlijke Namen van de Heiland ligt zoveel zoetheid! Ik kan mijn hart er aan ophalen! Juist omdat ik een andere naam draag. Welke?

Een zondaar

Boekbespreking

DE RECHTE GODSVRUCHT, G. WISSE

Wisse De Rechte Godsvrucht, 264 blz., gebonden, € 19,90, Uitgeverij De Groot Goudriaan- Kampen, ISBN 978-90-6140-629-7. Het boek is ingeleid en bezorgd door ds. H. van der Ham. Een verbetering vergeleken met de eerste druk is dat het nu gebonden is uitgegeven. Veel lezenswaardige zaken zijn erin opgenomen. Eerst volgen een aantal artikelen, dan wat overdenkingen, vervolgens enige pastorale brieven en tenslotte de kanselboodschap van 1953.

De prediking van onze doodstaat

Zo is er bijvoorbeeld een artikel opgenomen over *de prediking van onze doodstaat*, verschenen in De Wekker van 21 aug., 4 sept., 25 sept. en 2 oktober 1931. Sinds die tijd zijn de verschillen in onze kerken ook wat de prediking betreft alleen maar toegenomen. Het zou een goede zaak zijn indien kennis werd genomen door predikanten en ambtsdragers van de inhoud van dit artikel. Wisse stelt dat de rechte prediking Christus zal prediken. Hij noemt dat een Schriftuurlijke stelling. Ook vandaag wordt dat vaak gezegd. Het wordt door velen benadrukt dat Christus gepredikt moet worden. Maar het is nog maar de vraag of dit alles zo wordt ingevuld zoals Wisse dat voorstond. Wisse wijst op het

misbruik van deze stelling dat Christus gepreikt moet worden. Vanwege het grote belang van deze zaak ook in onze tijd willen we er tamelijk uitvoerig bij stilstaan wat Wisse bedoelt. We willen een citaat geven: "Tegenover de *misbruikte* stelling van Christusprediking geldt dan altijd, dat in de eerste plaats gepreikt moet worden: de doodstaat van de mens in het licht van Gods recht. Dit is logisch altijd het eerste." Wisse wijst erop dat de prediking niet alleen christocentrisch (Christus het middelpunt) maar ook theologisch (God de bron, de inhoud en het doel) dient te zijn. Om de eer van God dient de doodstaat van de mens in de prediking openlijk aan de kaak gesteld te worden. Het recht van God, opeisend en straffend, dient erkend te worden. Wisse wijst erop dat er in de prediking soms wat wordt overgeslagen. Er wordt dan wel over ontdekking gesproken en een roepen om genade, maar het aanvaarden van het vonnis wordt overgeslagen: God zou rechtvaardig zijn als Hij in de eeuwige rampzaligheid zou werpen. De doodstaat van de mens dient gepreikt te worden omdat we leven in een zeer zondige wereld maar ook om bekeerden, de zich nog nooit onbekeerd voor God wisten, te ontdekken. Hoeren en tollenaars weten dat zij slecht zijn, maar mensen die zeggen: zijn wij dan ook blind, dat zijn de ergste patiënten. Wisse schrijft al in 1931 dat er predikers zijn die het woord rampzaligheid of eeuwige verdoemenis niet meer op de lippen nemen. Veel hoorders horen graag zachte dingen. De prediking van de doodstaat van de mens moet ons leren dat er in der eeuwigheid geen vrucht, God tot eer, uit onszelf te verwachten is. We lezen op blz. 67 en 68: "De natuurlijke mens kan en wil en zal *nooit* naar God vragen, nooit zich bekeren, nooit het leven leren begeren. Hij is zo dood, dat hij het koninkrijk niet alleen niet kan *ingaan*, maar het ook niet kan *zien*, tenzij er een wonder aan hem geschiedt." Het wonder van de wedergeboorte is noodzakelijk. We lezen op blz. 68 verder: "Voorts, de rechte, volle, heerlijke Christusprediking, dat centrale punt, nooit heerlijk genoeg, en als alvervullend voor te stellen – die Christusprediking zeg ik, kan alleen dan toch middellijkerwijze doeltreffend zijn, als men verstaan mag, uit Gods Woord en door Zijn Geest, dat zulk een Christus noodzakelijk en dierbaar is. Dus als er eerst voor zulk een rijke Christus van binnen plaats is gemaakt. Ach, ik begeer Christus niet zolang ik mijzelf niet heb leren kennen als liggende midden in de dood. Eerst als ik mijn doomschuld gewaar wordt, wordt Christus' eeuwigdurende gerechtigheid onmisbaar, begeerlijk,

dierbaar boven alles. Tegenover mijn inklevend verderf; hoe wordt Christus, die Heilige, dan mijn voorwerpelijke en onderwerpelijke heiligmaking. Wat een rijkdom ligt er in Hem, tegenover mijn armoede." Wisse wijst er ook op dat een kind van God al meer leert uit welke dood en nood de Heere verlost heeft. Dat geeft ook steeds meer reden de Heere te loven. We lezen op blz. 70 "Zo zal het zijn tot het einde toe en tot een eeuwige verheerlijking van God: uit mij, o God, niets dan de dood; en wat leeft, het is, het blijft alleen uit en door u."

De vreze Gods

Hierover schrijft Wisse in een pastorale brief. Het is een artikel uit de *Wekker* van 25 april 1947. Wisse onderscheidt drieërlei vreze: er is een slaafse vreze, er is een knechtelijke vreze en er is een kinderlijke vreze. Iemand met slaafse vrees dient de Heere uit angst voor de bedreigingen, uit angst voor de straf, de liefde wordt gemist. Iemand met knechtelijke vrees dient de Heere uit hoop op loon, hij wil beloond worden, ook hier ontbreekt de liefde. Iemand met kinderlijke vreze dient de Heere uit liefde. Dit dienen komt niet voort uit angst, ook niet uit de begeerte naar loon, maar uit liefde tot de Heere. We kunnen denken aan een kind dat zijn vader gehoorzaamt. Dat doet dat kind niet omdat het anders gestraft zou worden of omdat het beloond wil worden, maar omdat het nu eenmaal zijn vader is, die hij liefheeft. De mens heeft dan zo'n liefde in zijn hart ontvangen door de Heilige Geest, dat hij niets liever wil dan met heel zijn leven de Heere te dienen. Hij wil zich geheel aan de Heere en Zijn wil onderwerpen. Mag u, mag jij de vreze Gods kennen?

De waarachtige bekering

Hierover schrijft Wisse in de *Wekker* van 22 augustus, 6 febr., 13 febr. en 7 mei 1948. Hij begint met uit te leggen waarom er over waarachtige bekering wordt gesproken en niet zonder meer over bekering. De reden is dat er namaak en nabootsing is. Bovendien stelt Wisse dat alles van *goddelijke* waarheid is doordrongen en aan de waarheid gelijkvormig is. De bekering draagt het stempel van de God der waarheid. "Het is bekeering uit en in en om en tot de waarheid." We krijgen in de waarachtige bekering met de 'ware' God te doen en worden waar voor God. Christus wordt gekend als de weg, de *waarheid* en het leven. Het verlangen wordt geboren in de waarheid te wandelen. Wisse wijst erop dat predikers ernstig te waarschuwen hebben tegen namaakwerk. Namaak is in strijd met de deugden van God. In de echte bekering komen er werkzaamheden met Christus, er komen zielsuitgangen naar de Borg en men wil uit de vereniging met Christus sappen putten tot het ware bekeringsleven. In de waarachtige bekering wil men God weer dienen en verheerlijken. Er is dan de afsterving van de oude mens en de opstanding van de nieuwe mens. Het gaat dus niet alleen om de verzoening, maar ook om het nieuwe leven ter eer van God. Wie bekeerd wordt, leert zichzelf kennen als onbekeerd. De roep klinkt immers: Bekeert u. Dat wil zeggen: u bent onbekeerd. Van nature is de mens daar blind voor. Dit wordt het begin van het ware roepen om bekering. Wisse wijst er in de lijn van Calvijn op dat er geen hoop geput moet worden uit de ontdekking, maar wel uit God in Christus. Wisse citeert Calvijn die twee trappen in de

Mbumba Zendingsdag Utrecht

De 45^e zendingsdag van de Ned. Stichting Mbumba-Zending
wordt D.V. gehouden op

woensdag 30 april 2008

in de Voordorphaal op het Veemarktcomplex – Sartreweg 1-3, 3573 PW Utrecht
– Aanvang: 10.30 uur

Sprekers: 's morgens (10.30 - 12.30 uur)

1. Ds. Tj. de Jong, Staphorst, 1^e voorzitter (opening);
2. Ds. K. Watkins, Sengera, Kenia (met vertaling door ds Tj. de Jong);
3. Ds. J. Roos, Barneveld

Pauze (12.30 – 14.00 uur)

Sprekers: 's middags (14.00 – 16.00 uur)

4. Ds. Th.L. Zwartbol, Wekerom;
5. Dhr. A.B. den Breejen, Werkendam (vertelling);
6. Ds. B. Reinders, Harskamp (sluiting).

bekering veronderstelt: "Op de eerste trede staan de mensen, als zij gevoelen, hoe zwaar zij hebben gezondigd. Hier wordt, zegt Calvijn, de smart niet terstond weggenomen, zoals bedriegers doen, die het geweten der mensen vleien, zodat zij toegevend zijn voor zichzelf, en zichzelf bedriegen door ijdele vleierijen. Want de heilmeester neemt niet terstond pijn weg, maar overweegt wat beter en nuttiger is; het zou kunnen wezen, dat hij de pijn nog vermeerdert, omdat een algehele uitzuivering nodig is. Zo doen (gaat Calvijn voort) ook Gods profeten, als zij een sidderende consciëntie waarnemen, komen zij niet terstond met sussende vertroosting; integendeel, zij tonen aan, dat er niet met God gebeuzeld moet worden; en door hun vermaningen zullen zij dan hen, die reeds gewillig zijn om tot God te gaan nog meer daartoe aansporen, en zij zullen hun het schrikkelijk oordeel Gods voorhouden, opdat zij zich al meer en al dieper zullen verootmoedigen. Dat is de eerste trap in berouw en bekering. De tweede trap (aldus Calvijn) is, wanneer de profeet het hart der mensen vertroost en aantoon, dat God hen nu gaarne tegemoet komt en niets liever heeft, dan de mensen gewillig te zien om met Hem verzoend te worden."

A. Van Heteren

Ds. P van Ruitenburch, Naar de kerk, paperback, 207 blz., € 14,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-21128

In dit boek wordt het verloop van de kerkdienst uitgelegd. Veel zaken worden aan de orde gesteld. Ook de vraag of we per zondag tweemaal naar de kerk behoren te gaan. Terecht wordt een lijn getrokken naar het morgen- en avondoffer

en naar Hebr. 10:25 waar staat: "En laat ons onze onderlinge bijeenkomst niet nalaten, gelijk sommigen de gewoonte hebben, maar elkander vermanen; en dat zoveel te meer, als gij ziet dat de dag nadert." Bijzondere kerkdiensten

worden besproken en aandacht wordt gegeven aan de bediening van het sacrament van de Heilige Doop en van het Heilig Avondmaal. In kort bestek wordt veel geboden. Aanbevolen.

Oranjeconcert in Bovenkerk Kampen t.b.v. Janneke Hulst

Staphorst/Kampen - Op D.V. zaterdag 26 april geeft het reformatorisch gemengd koor Cantilena uit Staphorst een Oranjeconcert in de Bovenkerk van Kampen. De opbrengst van deze koor- en samenzangavond is bestemd voor stichting Jafet.

Stichting Jafet zet zich in voor kinderen uit de zogenaamde *favelas* (krottenwijken) van Rio de Janeiro. In Rio de Janeiro leven grote aantallen kinderen op straat. Zij houden zich in leven met schoenenpoetsen, venten, bedelen, criminaliteit, prostitutie en drugs dealen. Het is niet eenvoudig om deze kinderen een helpende hand te bieden. Janneke en Fernando Galvão-Hulst hebben in de favela *Manguinhos* een huis gekocht waar elke dag kinderclubs worden gehouden. Tijdens de clubs krijgen de kinderen een bijbelvertelling te horen, ze leren bijbelse liederen en er wordt gebeden. In het werk staat centraal dat er maar een Naam onder de hemel is gegeven waardoor ook deze kinderen in moeilijke omstandigheden gelukkig kunnen zijn. De kinderen krijgen een lunch, doen spelletjes en worden geholpen bij het schoolwerk. De families van de kinderen worden bezocht om een meer totaalbeeld van het kind te krijgen. De collecte is dan ook bestemd voor het werk van Janneke en Fernando Galvão-Hulst.

Het reformatorisch gemengd koor Cantilena uit Staphorst is in maart 2006 opgericht en staats sindsdien onder leiding van Evert van de Veen. Ook het jeugdkoor van Cantilena, o.l.v. Johan van Arnhem, werkt aan dit Oranjeconcert mee. Vaste begeleider van Cantilena is organist Jan Grootenboer. Hij zal de koor- en samenzang op het orgel begeleiden. Arjan Breukhoven zorgt voor muzikale omlijsting op de vleugel. Ook het trompetduo Arjan en Edith Post en Duo Friends (panfluit en viool) zullen ook hun muzikale medewerking verlenen aan dit Oranjeconcert. Overal in de kerk zullen de koren goed te zien zijn, dankzij diverse beamers en beeldschermen.

Dhr. J.H. Mauritz, voorzitter van stichting Jafet zal de opening en de overdenking verzorgen. Hij zal op deze avond iets vertellen over het werk van stichting Jafet

Het Oranjeconcert in de Bovenkerk begint om 14.30 uur. De deuren van de kerk gaan om 14.00 uur open. De toegangsprijs bedraagt voor volwassenen € 7,50 en voor kinderen t/m/ 12 jaar € 3,50. In de voorverkoop kost een kaartje € 5,00 voor volwassenen en € 2,50 voor kinderen t/m 12 jaar. Kaarten zijn in de voorverkoop te bestellen bij de familie Akkerman, k.akkerman@kliksafe.nl of 0522-443083 (na 18.00 uur). Parkeertip: Burg. Berghuisplein (gratis, ca. 5 min. lopen). Allen hartelijk welkom!

Beste (groot)ouders,

Heeft u kinderen of kleinkinderen in de leeftijd van 6 - 13 jaar? En wilt u ze eens een leuk, origineel en verantwoord cadeautje geven? Geef ze dan een abonnement op de Herdersstaf cadeau, een aantrekkelijk magazine voor kinderen dat vijfmaal per jaar uitkomt, met een gevarieerde inhoud aan (evangelisatie)verhalen, puzzels en knutselideeën. De Herdersstaf is een LCJ uitgave en gelieerd aan de zondagsscholen. Een abonnement bedraagt slechts 12,50 euro per jaar en kan aangevraagd worden via herdersstaf@lcj.nl. Vraag gratis een proefnummer aan. Zie voor meer informatie www.lcj.nl.

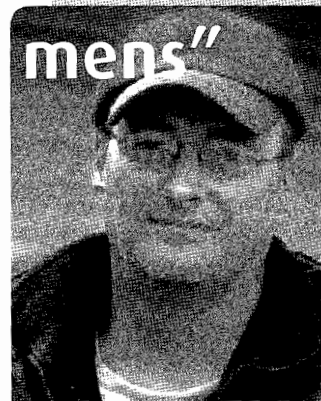
"Ik heb geen mens"

Dak- en thuislozen zijn vaak eenzaam en daarom kwetsbaar. Ontmoeting wil naast hen staan, door ze op te vangen, te begeleiden en te resocialiseren. Helpt u mee?

Meld u aan als donateur

Ontmoeting
hulp aan dak- en thuislozen

www.ontmoeting.org

Pinksterappèl

Op **D.V. 12 mei, 2e Pinksterdag** vindt het jaarlijkse Pinksterappèl plaats, georganiseerd door JV "De Kandelaar" te Ouderkerk a/d Amstel. **Het thema dit jaar is: De Heilige Geest en de toekomst**, In de middagbijeenkomst (aanvang 15:00) begint de opening met het deelthema 'De toekomst is nu!' door ds P.D.J Buijs te Harderwijk en het deelthema 'Toekomstverlangen?' door ds P.L.D. Visser te Veenendaal.

De avondbijeenkomst (aanvang 19:00) heeft het **deelthema 'Volhouders gevraagd!'**. Dit wordt uitgewerkt door evangelist D. van den Boogaart uit Haarlem. Er is veel samenzang onder begeleiding van diverse muziekinstrumenten waaronder orgel en trompet.

De plaats van samenkomst is net als vorig jaar, de CGK "de Bron" Molenstraat 23 te Bunschoten. Iedereen hartelijk welkom.

Stichting steun Messias belijdende Joden

Postbus 22 3860 AA Nijkerk

Voor informatie:
Ds. G. Bouw.
Tel.: 0172 - 470040
E-mail: g.bouw@solcon.nl

Steun de evangelieverkondiging door Messiasbelijdende Joden in Israël

Stort uw gift
op rekening 37 78 53 496 (Rabobank)
of 833 07 97 (Postbank)

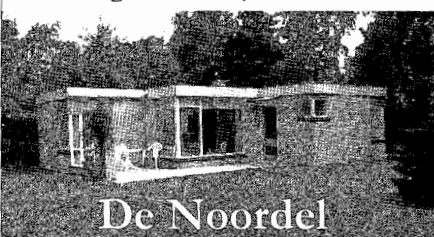
Wij verzorgen graag een lezing
of diaprojectie op uw gemeenteavond
of verenigingsavond

Vakantie op Texel

De Verrassing.nl

**Veertien accommodaties, waaronder
acht bungalows en vijf nieuwe chalets.**

De Noordel

**Park achter De Verrassing. Vijf luxe
bungalows met veel privacy.**

De Noorderhoeve.nl

**Twee vakantiewoningen voor
zorgvakanties. Ook uitermate geschikt
voor minder validen.**

Boeken? Bel 0222 31 89 06

Friedensstimme

Evangelisatie en Bijbelverspreiding in de voormalige Sovjet-Unie

"...totdat
Hij komt..."

Een nieuwe gemeente...

...uit het Chantenvolk, net onder
de poolcirkel. Zestig gelovigen en
belangstellenden komen samen
in een kamer op 2^e etage van een
flat in de stad Ljantor. De ruimte
wordt te klein.

De gemeente heeft geofferd voor
een stuk grond. De kosten van het
eenvoudige gebedshuis op deze
grond zijn weliswaar een fractie
van wat het in het westen kost,
maar toch is € 20.000 een heel
bedrag. Wilt u steunen?

Postbus 15 | 2800 AA Gouda | TEL. 0182 - 538 544 | GIRO 41 32 334

Steunt u de toerusting van onze voorgangers in China ook?

Onder de zegen van de Heere zaaien onze voorgangers het zaad in het
immense China. Daarvoor vragen wij allereerst uw gebed. De kosten voor
het ontwikkelen van studiemateriaal en verdere toerusting van onze
voorgangers zijn hoog. Om hen blijvend toe te rusten en te onderhouden,
doen wij een beroep op u. Mogen wij ook op uw gift rekenen?

Voor info of voorlichting: 06 200 131 73

HUDSON TAYLOR

Stichting Bijbelse Hulpverlening China

Stort uw gift op 3473.76.029 t.a.v. Hudson Taylor/SBHC te Nunspeet.